

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2006-740-0150
Dok.: KHE40498

Besvarelse af spørgsmål nr. 135 af 5. april 2006 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform) (L 168).

Spørgsmål:

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 3/4-06 fra Ret & Råd – advokaterne Bak, Børresen & Lunn, jf. L 168 – bilag 23.”

Svar:

1. Det notat, som er vedlagt henvendelsen til Retsudvalget, er udarbejdet af advokat Preben Lunn og vedrører forslaget om ændring af retskredsinddelingen.

a. Det anføres i notatet, at en gennemførelse af de foreslåede ændringer i retskredsinddelingen forudsætter, at der tilføres domstolene betydelige ressourcer til bygninger i de byer, hvor hovedtingstederne foreslås placeret.

Justitsministeriet kan herom henvise til pkt. 2.1 (afsnit IV) i lovforslagets almindelige bemærkninger. Som det fremgår heraf, er det korrekt, at etableringen af de foreslåede nye byretter i nye eller ombyggede lokaler vil medføre løbende merudgifter til husleje, herunder merudgifter til nævningeretssale, vidneventerum og voteringslokaler mv., og der er taget højde herfor ved udformningen af de økonomiske rammer for domstolsreformen. Domstolstyrelsen er i øjeblikket sammen med Slots- og Ejendomsstyrelsen i gang med at afsøge ejendomsmarkedet for passende lokaliteter til de nye større byretter. Resultatet heraf vil indgå i den endelige vurdering af reformens økonomiske konsekvenser.

b. Det anføres endvidere i notatet, at de fleste borgere vil få længere til retten, og at dette vil betyde en yderligere belastning af vejnettet og spild af et betydeligt antal arbejdstimer. Politiet vil endvidere skulle anvende store ressourcer på transport mellem retterne og arresthusene og på fremstillinger af udeblevne i fogedsager, idet erfaringen viser, at den, der skal møde i fogedretten og i straffesager, er mindre tilbøjelige til at møde, jo længere der er fra bopælen til retten.

Med lovforslaget foreslås det, at de nuværende 82 byretter sammenlægges til 22 nye byretter. Det vil uundgåeligt medføre, at nogle borgere vil få længere rejseafstand i de gennemsnitligt meget få tilfælde, hvor de vil skulle møde ved et af de nye hovedtingsteder. Dette skal ses i sammenhæng med de fordele, der er forbundet med den foreslåede domstolsreform, jf. nærmere herom pkt. 1 (afsnit III) i lovforslagets almindelige bemærkninger. Endvidere foreslås hovedtingstederne placeret i byer med mange indbyggere, og på grund af afstandene inden for de pågældende retskredse foreslås det at etablere et afdelingskontor i henholdsvis Thisted og Tønder. Hertil kommer, at særligt ”borgernære” opgaver som f.eks. foged- og skiftesager i alle retskredse vil kunne behandles uden for hovedtingstedet efter lokalt behov, jf. pkt. 2.2.1.8 (afsnit III) i lovforslagets almindelige bemærkninger og besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål nr. 53, 62 og 99 vedrørende lovforslaget.

Med hensyn til omfanget af politiets transportopgaver efter gennemførelsen af den foreslåede politi- og domstolsreform henvises til besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål nr. 141 (alm. del), som er vedlagt besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål nr. 80 vedrørende lovforslaget, og hvor der nærmere er redegjort for, at det er Rigspolitiets vurdering, at politiets transportopgaver i forbindelse med gennemførelsen af den foreslåede politi- og domstolsreform ikke mærkbart vil påvirke politiets samlede opgavevaretagelse.

c. Det fremgår endvidere af notatet, at Preben Lunn er uenig i de begrundelser for den foreslåede ændring af retskredsinddelingen, som fremgår af lovforslaget.

Det anføres, at den foreslåede ændring af instansordningen indebærer en betydelig risiko for, at der på flere områder kan opstå uensartet retspraksis, når den normale andeninstans bliver landsretten. Det anføres, at Højesteret i dag er andeninstans i principielle sager og dermed garant for, at der ikke udvikles en forskellig retspraksis ved de to landsretter.

Det anføres endvidere, at den nuværende ret i Frederikssund med 2 udnævnte dommere og 5 øvrige jurister må antages at være stor nok til at kunne håndtere den foreslåede nye småsagsproces, og at Småsagsudvalget i betænkning nr. 1341/1997 ikke fandt anledning til at anbefale, at der som følge af indførelsen af en småsagsproces skulle tilføres retterne yderligere ressourcer.

Desuden anføres det, at der vil være så få nævningsager, at de må antages at kunne behandles i et samarbejde mellem flere retskredse.

Det anføres endelig, at der allerede i dag ved flerdommerembederne er så mange jurister, at der er rig mulighed for indbyrdes at drøfte de fleste af de almindelige problemer, som forelægges domstolene. Det faglige udbytte vil formentlig ikke blive væsentlig anderledes ved at placere

yderligere et antal dommere i samme hus, og den ønskede faglige gevinst vil i øvrigt kunne opnås ved at bruge moderne teknologi.

Justitsministeriet skal hertil anføre følgende:

Som der nærmere er redegjort for i pkt. 2.2.1 (afsnit III) i lovforslagets almindelige bemærkninger, er etablering af større byretter med mindst 6-8 udnævnte dommere nødvendig for, at det samlede forslag til en domstolsreform vil kunne gennemføres i praksis. Behovet for større byretter skyldes således navnlig forslaget om en ændret instansordning, hvor byretterne bliver den almindelige førstestans i alle sager, indførelse af en særlig småsagsproces for civile sager om krav under 50.000 kr., indførelse af en mulighed for at behandle større civile sager i byretten med tre juridiske dommere (kollegial behandling) samt en nyordning vedrørende nævningesager, der bl.a. indebærer fuld appeladgang i to instanser.

Med hensyn til spørgsmålet om en eventuel risiko for uensartet praksis i de to landsretter skal Justitsministeriet bemærke, at det allerede i dag er sådan, at de fleste sager afgøres endeligt i byretten eller landsretten. Desuden vil der også fremover være mulighed for (med Procesbevillingsnævnets tilladelse) at indbringe bl.a. sager af principiel karakter for Højesteret som tredje instans, og civile sager af principiel karakter vil efter forslaget til retsplejelovens § 226 (lovforslagets § 1, nr. 77) efter anmodning fra en part kunne henvises til landsretten til behandling i første instans med deraf følgende fri adgang til anke til Højesteret.

Med hensyn til spørgsmålet om den foreslåede småsagsproces er der i pkt. 8.2.4 (afsnit III) i lovforslagets almindelige bemærkninger nærmere redegjort for, hvorfor den foreslåede småsagsproces forudsætter, at der ved alle byretter etableres retssekretariater, der kan varetage forberedelsen af sager, der behandles i småsagsprocessen. Som anført i bemærkningerne bør sekretariaterne bestå af både jurister og kontoruddannet personale, og det er ikke realistisk at forestille sig, at der ved de nuværende små og mindre byretter vil være mulighed for at etablere de nødvendige sekretariater. Den foreslåede småsagsproces adskiller sig i øvrigt væsentligt fra Småsagsudvalgets forslag fra 1997.

Med hensyn til den foreslåede nævningereform bemærkes, at den foreslåede ændring af retskredsinddelingen som ovenfor nævnt i væsentlig grad er begrundet i andre forhold end den foreslåede indførelse af toinstansbehandling i nævningesager. Som der nærmere er redegjort for i pkt. 2.2.1.3 og 2.2.1.7 (afsnit III) i lovforslagets almindelige bemærkninger, ville en eventuel samarbejdsordning mellem mindre byretter ikke kun skulle omfatte nævningesager, og en sådan samarbejdsordning ville i praksis få en så omfattende karakter, at de enkelte byretter reelt ikke ville være selvstændige administrative enheder.

Med hensyn til spørgsmålet om faglig erfaringsudveksling mv. skal Justitsministeriet bemærke, at den foreslåede ændring af retskredsinddelingen vil medføre, at de mindste byretter (bortset fra retten på Bornholm) bliver væsentligt større end den nuværende byret i Frederikssund. Efter Justitsministeriets opfattelse vil et styrket fagligt miljø være en af de fordele, der kan opnås ved at etablere byretter, som mindst har en sådan størrelse. De foreslåede større byretter vil således kunne behandle alle sagstyper og vil naturligvis også behandle langt flere sager end de nuværende mindre byretter. Samtidig vil der være bedre muligheder for, at de enkelte dommere også kan specialisere sig inden for bestemte sagsområder. Samlet set vil disse forhold desuden give øgede muligheder for en løbende daglig erfaringsudveksling mellem de ansatte ved embedet, og dette vil efter Justitsministeriets opfattelse bidrage til generelt at sikre en høj kvalitet af retsarbejdet.

d. Det fremgår af notatet, at den foreslåede ændring af retskredsinddelingen efter Preben Lunns opfattelse må antages at medføre, at advokatkontorerne i de byer, hvor der ikke længere vil være et hovedtingsted, vil blive lukket eller flyttet til en by med et hovedtingsted.

I besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål nr. 39 og 127 vedrørende lovforslaget er der redegjort nærmere for, at der efter Justitsministeriets opfattelse ikke er grundlag for at antage, at hovedtingstedernes placering i sig selv vil være afgørende for, i hvilket omfang borgere og erhvervsvirksomheder mv. generelt vil efterspørge juridisk bistand fra lokale advokater.

2. De breve til justitsministeren fra Frederikssund Kommune og advokat Preben Lunn, som er vedlagt henvendelsen til Retsudvalget, angår den geografiske inddeling af retskredsene og placeringen af hovedtingstederne i Nordsjælland.

I forbindelse med fremsættelsen af lovforslaget har Justitsministeriet givet udtryk for, at kredsgrænserne og de placeringer af hovedtingsteder, som fremgår af lovforslaget, er velbegrundede ud fra de hensyn, som er beskrevet i pkt. 2.2.1.8 (afsnit III) i lovforslagets almindelige bemærkninger. Justitsministeriet har endvidere anført, at man i forbindelse med høringen over et udkast til lovforslaget har modtaget en række henvendelser fra kommuner og lokale sammenslutninger mv. (herunder de to ovennævnte henvendelser) med ønsker og forslag bl.a. om alternative retskredsinddelinger og om placeringen af hovedtingsteder. Justitsministeriet har overvejet disse henvendelser i forbindelse med udformningen af lovforslaget, men har fundet det rigtigst, at de spørgsmål, der kan rejses med hensyn til de geografiske forhold, drøftes og afklares samlet som led i Folketingets behandling af det fremsatte lovforslag.